

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un sir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisori aefrancate nu se primesc.

Către alegătorii români din cercul electoral al Nădlacului.

FRAȚILOR!

Am purtat în mijlocul Vostru steagul național, Voi ați încunjurat acel steag cu iubirea Voastră românească.

Dușmanii chiar, au trebuit să admire a Voastră purtare bărbătească.

Pe câmpiile C nadului prin voința Voastră s'a trezit din somnu-l adânc geniul neamului românesc și frunzele verzi, ce Voi ați purtat în luptă drept semn al taberei Voastre, deșteaptă în neamul întreg speranța unui viitor mai fericit.

Vrednicia Voastră a sădit în inimi nădejde.

Din adâncul suflului Vă mulțumim.

În mijlocul mării de apucături viclene și fărâdelești, ce v'au încunjurat, Voi neclintitiți ați stat ca stânca, ce menită este să fie temelie unei puternice cetăți. Lauda neamului întreg fie răsplata purtării Voastre, căci nu arșinții lui Iuda ați căutat Voi, ci mângâiere sufletului Vostru românesc.

Ștați Voi, că sunteți puțin, că deocamdată nu ajunge numărul Vostru la biruință. Ci totuși ați înțeles rostul luptei naționale, la care v'am chemat noi. V'ați pătruns de adevărul, că nu este mântuire fără de luptă, că în această luptă unul pentru toți și toți pentru unul trebuie să fim. Voturile românești numai partidului

național românesc pot să fie date. Cine altfel făptuește, nu este acela Român, ci străin este de sângele său, vinzător este al neamului său.

Voi sunteți însă Români și Români vreți să rămână nepoții Vostri din neam în neam.

Nimeni dintre ocea, cari făuresc și vor a mai făuri legi, cari ne nedreptătesc, ne asupresc și ne hulesc pe noi, să nu aibă dreptul a zice, că pe dinsul Româniilor l-au ales, că voturile românești chiar voesc asupritoarele legi.

Prin bărbăția Voastră dovedită la Nădlac în ziua de 5 Martie, Voi, alegătorii români ați zădărnicit alegerea de deputat dietal și ați dat prin aceasta să o înțeleagă toți factorii decizători ai țării, că partidul național român e o putere reală în viața acestui stat, o putere, de care pe viitor trebuie să se țină seamă în patria noastră.

Imprejurările speciale ale cercului Vostru electoral pretind, ca în interesul Vostru comun, dându-Vă Voi, Români, mână cu mână, să luptați umăr la umăr cu frații Slovac și Sârb, soți de suferințe ai Vostri întru toate.

Organizați-Vă deci într-o tabără disciplinată și în alianță firască cu fiii neamului Slovac și Sârb, versați tot mai mult în viață, putere și impunere în programul din 1895 al naționalităților din aceasta țară.

În ce privește alegerea suplorie de deputat dietal, ce se ține în ziua de 23 Martie nou, Voi, alegătorii români din cercul Nădlacului, Vă cunoașteți datorința.

Steagul Vostru este steagul partidului național și în lupta, din care lîrsește steagul Vostru, nu este loc pentru Voi.

Nu mai străniți, Nagy Sándor și Hász Antal, se vor putea lupta în ziua de 23 Martie și lupta între dinșii și pentru dinșii nedreptăți este de amestecul Românului. De batjocura neamului lor vor fi Români, cari vor sări întru ajutorul uneia ori altele dintre acele partide, cari străine sunt și cari deopotrivă contrare sunt drepturilor firești ale poporului românesc din Țeara-Ungurească.

Este cine-va atât de ticălos între Voi, care cu puterile sale să spriginească pe contrarul său? Care dintre Voi părăsiți-va steagul său, cine va călca jurământul său?

Alegătorii români din cercul Nădlacului, în ziua de 23 Martie nou acasă să stați, ear cât pentru viitor, întărindu-Vă în cugetul Vostru curat, stringeți-Vă rîndurile, contopiți-Vă, popor și inteligență, într-o singură tabără puternică, întărită în contraturor apucăturilor viclene și ispit lor mârșave, apoi contact bun și loial ținînd cu frații Vostri de suferințe, Slovac și Sârb, cu credință rugați Vă Dumnezeu strămoșilor Vostri pentru izbânda viitoare a steagului naționalist.

Din inimi curate de frați Vă dăm aceste sfaturi. Ascultați-le ca să Vă asculte Dumnezeu.

Dr. Aurel Vlad
deputat dietal.

Dr. Ioan Suciu.

Un mare artist român.

Dintre câți artiști cântărești a avut neamul românesc până acum, Dumitru Popovici este întâiul. Și cine știe câtă vreme va trece până să se ivească unul care să-l vîne. El este mare chiar între marii artiști ai lumii.

Cum să nu ne bucurăm dect când auzim despre el și când cetim că prin țările culte apăsene D. Popovici continuă să încante și numelut de Român lauri culege? Cum să nu dorim și noi, ca să ni se mai ofere deslătarea pe care am avut-o când cu turneul artistic Popovici — Dima?

Dăm, mai la vale, din zăire germane, mîrturisire despre cuceririle artistice ale neîntrecutului cântăreț român.

Nr. 9 din 4 Martie 1904 al ziarului oficial al teatrelor din Germania. anume „Deutsch Bühnen-Genossenschaft Amtliche Zeitung“ scrie următoarele:

„Distincțiune. Gotha. Domnul Dimitrie Popovici, cântărețul curții regale, cu privilegiul debutului ca oaspe în rolul „Holländer“, în decursul reprezentației a fost distins cu marea medalie „pentru merite“, pe o panglică albă — verde ca să o poarte la gât; medalia îi s'a oferit din ordinul regentului prin marele mareșal de curte de Buxleben.“

„Gotha, 5 Februarie. Eri, numărul public al teatrului nostru de curte a avut o seară încântătoare, fiind-că după o lungă pauză s'a pus din nou în scenă opera melodioasă a lui Verdi: „Rigoletto“, și încă cu o interpretare neîntrecută a rolului principal.

Domnul Popovici, cântăreț al operei regale care debutează aici ca oaspe, a știut să intruzeze rolul nebunului de curte „Rigoletto“, în mod atât de sguduitor, încât spectatorii au fost adese emoționați și așa zicînd s'au identificat cu chinurile sufletului ale acestui hărbat. Artistul are un bariton metalic în deplină forță, și se aud curat suspinele în voce, când cântărețul are să interpreteze o situație corespunzătoare. Mai mult însă a dovedit jocul lui, ce importanță are și în operă caracterizarea diferitelor roluri: întregul a fost, cum am zis, adese emoționător.

„Hamburger Nachrichten“ serie:

1. S. Teatrul orașenesc. Dacă eri opera fără forță a lui Kienzl, „Der Evangelimann“, a făcut asupra noastră o impresie puternică și durabilă, nu se poate atribui nici muzicii, care n'are caracter pronunțat ci constă numai din frase imprumutate, nici acțiunii însăși, care are un caracter de tot episodic. Ceea-ce ne-a captivat în gradul cel mai mare dela începutul și până la sfîrșitul operei, a fost interpretarea genială a domnului Popovici, care din scena mare dela sfîrșit a creat un tablou sufletesc emoționător.

Cum în primul act a știut să dea o expresie convingătoare prin trăsăturile feței și prin gesturi și să atragă atențiunea publicului asupra sa jucînd pe intrigantul reuțacios plin de invidie și porniri rele, care nu se dă înapoi nici dela crime, publicul a ascultat actul din urmă fără suflare. Aici uitarăm musica obositoare compusă din „Tristan“, și „Nibelungen“, vedeam și auziam numai pe marele interpretator, care ne-a mișcat până în adîncul sufletului. Chinuit de remușcări zace Johannes pe patul de dureri dorește să

se elibereze de suferințele fizice și sufletești, cari îl torturează și blastemă pe Dumnezeu, care l'a creat. Atunci aude o voce cunoscută lui cîntînd psalmul: „Doamne îndură-te de mine“. Vocea și trebuie să vadă pe cântăreț și să-l vorbească, și acum urmează marea scenă între Johannes și Matthias. Dacă domnul Popovici în monologul cel mare a avut un efect neîntrecut prin puterea convingătoare a expresiei în cântare și interpretare, așa în scena cu Matthias s'a dovedit de un artist de primul rang. Pentru unii poate s'a dus prea departe în realismul jocului — noi însă n'am avut această impresie — din Johannes a creat eri un rol de caracter, ceea-ce compozitorului nu i-a reușit, cel puțin muzica aici nu este din „Lala“; dar poetul Kienzl așa și-l va fi creat în imaginație pe Johannes cum ni-l'a reprezentat eri un mare artist. A fost un crescendo mare și puternic dela povestire și până la erupția desperării selbatice și strigătului de durere: „Depărtează-te de mine Matthias! Nu mă atinge!“ Și când simțind că se apropie moartea, se aruncă înaintea fratelui, se târaște spre el, ca să-i ceară ertare pentru crima oribilă; cine nu s'a emoționat?

Alt ziar serie:

Hamburg. În repetiția de eri „Măestrul cântăreț“, dl Popovici a debutat în rolul Hans Sachs. Dacă Goethe laudă pe bătrînul măestru din Nürnberg: „Er hat ein Auge treu un klug, und wäre auch liebevoll genug, zu schauen manches klar und rein, un wieder alles zu machen sei“, atunci eri ne-am reamintit viu aceste cuvinte ale poetului. Dl Popovici a creat din Hans Sachs o figură, care ne-a mișcat adese. Acesta a fost măestrul înțelept, cuminte, precugetat, care întrecea pe tovarăși săi,

Puterea patriotismului.

Bine să-și însemne toți Români cele-ce s'au petrecut Joul în Dieta Ungariei. Și să învețe dintr'insele cum trebuie să-și iubească patria și neamul.

D'un an și jumătate între partidele politice maghiare băntuia dușmania cea mai inversunată. Trei guverne au fost răsturnate de viforul patimelor politice, ear valurile paroxismului șovinist lovituri-s'au, în furia lor, până de treptele tronului. Nu li-a fost adică Ungurilor destul că s'a introdus limba maghiară în toate școlile din patrie, că jumătate din vreme fiit naționalităților o petrec în școlile confesionale bătăbanindu-se cu o limbă grea, lor neînțeleasă și fără nici un rost, ci pentru a se clădi cu o zi mai iute idealul lor mare: statul național unitar și ca limbă, pusu-și-au gând să maghiarizeze și armata comună, să facă și din acest așezământ împărătesc mijloc lesnicios de a deservir ceea-ce nici școala nu poate: ca toți din statul ungar să vorbească ungurește...

Pentru acest scop opoziția, care are mână liberă și nu e ținută să se conformeze constelațiilor dela Curte, pornit-a obstrucția cea mai îndărgită și răscolită întreaga opinie publică maghiară, în cât sute de delegațiuni și cele mai neaoșe municipii maghiare cerut-au cu hotărâre continuarea luptei până nu se vor introduce reforme radicale în armata comună, ș'anume mai presus de toate comanda ungurească.

Și zadarnic s'a dus Széll ș'a căzut, la scurte intervale, de două-ori după olaltă Hédeváry, zadarnic a venit porunca dela Chlopy și apoi Tisza cu însemnate concesii militare, obstrucția a mers nainte cu atâta selbăcie, că Barabás a proferat cuvinte nemaî auzite chiar la adresa Coroanei și petrecutu-s'au în Dietă orgii cum n'au mai fost.

Lupta se purta în numele aspirațiunilor naționale; ear rezistența pasivă a guvernului în numele rațiunii de stat. Din ciocnirile violente și îndărătnice s'au născut pentru teamă neajunsuri multe și zeci de mii

hărbați simpli din popor, cu privirea credincioasă și cinstită, dacă nevoia cere, știe să fie și energie, judecătorul iresistibil al oamenilor și lucrurilor, care, pentru a mai vorbi odată cu Goethe, „nichts verlinde, nichts verzirlicht und nichts verkrüppelt“. Artistul a știut să intrupeză în mod neîntrecut scenele cu Walther Stolzinger; aici părea că-și reamintește vorbele lui Goethe: „dass deine See, sei wonnenreich, einer Knospe im Thau gleich“. Așa a fost și a rămas dl Popovici peste tot credincios caracterului lui Hans Sachs; nici o trăsătură disonantă, nervoasă sau neliniștită; a fost peste tot o prestațiune plină de armonie.

Di Popovici a debutat eri ca Iohannes Freudenhofer în „Evangelimann“ de Rienz, și în toate privințele a fost o prestațiune escelentă. Măscă, atât în actul prim cât și în al doilea a fost caracteristică, tot așa jocul, cântarea neîntrecută atât ca voce cât și din punct de vedere musical. Nu se poate interpreta mai bine ființa false a învățătorului și anume decursul psihologic în marele monolog din actul al doilea, precum și scena din urmă cu fratele, decum s'a interpretat eri.

HAZ.

— Am aflat, dragă, că a murit soacră-ta. Dar par'că zicea că vrea să trăiască o sută de ani.

— Da, săraca, dar am înțeles acum zicea așa numai ca să mă fac să turberez.

de familie (a soldaților reținuți) sufereau grozav, nemaî vorbind de înlesnirile ce așteptau funcționarii cărora augmentarea lefurilor întârzia din cauza obstrucției... Totuși, o mână de oameni sta încă sus pe baricade și nu permitea nici chiar un armistițiu, nu negocia măcar...

Până s'a ajuns la — frângere.

Tisza trebui să se decidă și Coroană să-i concedă a suspenda, așa zicând, constituția: să modifice adică regulamentul Dietei. Știm în ce sens. Toată lumea se aștepta la o luptă desperată. Partidul liberal se grupase ca un singur om în jurul șefului său, dându-i întreg concursul pentru ceea-ce era să facă. Opoziția de toate nuanțele se formase în o singură tabără, gata a încerca ori și ce, dar, să nu permită guvernului a-și realiza planul.

N'au trecut însă de cât două-zeci și patru de oare dela anunțarea ostilităților, și eată, în loc de războinici, Dieta de Joul ne înfățișă frați împăcați, în loc de triumfători ori învinși, o tabără de mulțumiți și entusiaști iubilanți.

Pentru-că asupra tuturor a învins patriotismul și dragostea de neam.

S'au gândit și unii și alții: dar dacă pentru lucruri pe cari le cerem am ajuns să forțăm un precedent periculos, acela de a se schimba regulamentul Dietei în sens reacționar, apoi ne-am luat putința de a ne adăposti în dosul acestui regulament liberal ș'atunci când nouă ni-s'ar cere ceva ori s'ar face încercări să ni-se ia din ce avem!... Pentru aspirațiuni, deocamdată nerealisabile, am da din mână cea mai puternică armă constituțională...

Au încetat deci războiul și toți, într'un singur glas, au deservit un mare act politic. Opozițiile de toate nuanțele și-au închinat steagul dinaintea guvernului pe care cu o zi mai înainte voiseră a-l desființa și Tisza, sfetnicul M. Sale, strâns'a cu efusiune dreapta lui Thaly, președintele de onoare al partidului kossuthist. Cluburile au iubilat, ziarele de partid scriu ca după o mare învingere, deși nu-s învinși, nici s'a jertfit ceva!...

Noi, Români, am putea să învățăm multe din această întâmplare. Ș'anume: să ne aducem aminte, că dacă am suferit mult și adesea, cauza a fost că la ocaziuni solemne, în ore de grele încercări, nu ni-am știut călca pe inimă, ci invidia și ura ni-au despărțit în tabere, cari ori că se combăteau între ele, ori că nu voiau să meargă împreună, ci frate se bucura de strîmtoarea ori eșecul fratelui rămas stingher, pradă vrăjmașului, neprevederilor și greutăților de neînvinși.

Cele petrecute între Unguri fie-ne învățăm într'u a ne lăpăda pe păcate și s'apucăm toți pe calea virtuților naționale. Numai așa vom putea ține piept împotriva adversarilor nostri politici acum cu atât mai năpraznici, cu cât între dînșii s'au împăcat.

Să învățăm odată și din pilda altora, ear nu numai după-ce înșine am dat cu capul de pereți!

Din Dietă.

— 9 Martie.

Sâmbătă, precum știm, a prezentat premierul Tisza proiectul său Dietei cu scopul de a modifica regulamentul camerei, care în forma lui de acum acoardă prea mare libertate orato-

rilor, prin urmare este cauza principală a obstrucțiunii, ce deja de un an împiedică funcțiunea și mersul regulat al parlamentului. Dar Tisza a fost destul de viclean, când Sâmbătă a deșus pe masa camerei numai proiectul, amânând motivarea pe timp mai favorabil. A fost adică atât de precaut de a nu provoca luptă parlamentară în o fasă mai acută și mai periculoasă, ce putea avea grave armări. Prin tactica aceasta a pregătit numai opoziția pentru acțiunea ce va întreprinde mai târziu, prevenind astfel destul de prudent izbucnirea momentană a furtunii, de care se temea rău și el, numit mână de fer.

În adevăr ședința de Lună și Marti a fost ce e drept destul de agitată: se simțea că atmosfera este plină de explosive, dar scene la cari se așteptau toți în urma pregătirilor, a așezării întregii opozițiuni în ordine de bătaie, a articolelor de ziare fulminante, cuvântări fulgerătoare nu s'au întâmplat. Partidele coaliției făceau mereu pregătiri pentru momentul decisiv, când ministrul Tisza ori va cădea, ori va disolva Dieta. De ultima opoziția nu se temea de oare-ce avea credința, că la alegeri guvernul nu va reuși la nici un cas să o înfrângă, fiind după părerea ei guvernul, mai ales al lui Tisza, nespun de compromis năntea țerei în urma atitudinii sale ce a dovedit în acțiunea cu trecerea proiectelor cunoscute.

După multe opintiri din partea guvernului, multe pregătiri sosi în fine și ziua, când contele Tisza avea să-și motiveze tandem aliquid-o propunerea sa. Opozițiunea de fel nu li-a împiedecat, era doară în favorul ei lungirea discuțiunii, de oare-ce obstrucția și așa isprăvisse cu „materialul“. Ba mâna aceea de obstructori chiar se bucură, că în urma „atentatului“ lui Tisza li-se alătură și celelalte partide și diferite fracțiuni opoziționale, prin ceea-ce gândiau pe de o parte a li-se ușura situațiunea, căci erau aproape obosiți, ear pe de altă parte li-se dădu ocaziune a se folosi și de alt argument nimitor contra premierului, strigând și declarând, că contele Tisza duce țeara la faliment total, ear acum să pregătește a face prohodul și parlamentarismului și constituțiunei. Astfel poporalii, ugroniștii și szederkényiștii să bucurau că primesc noul tovarăși de luptă, ear kossuthiștii erau supărați că Tisza prin lipsa de tact și cu energie brutală îi împinge de noua la rezistență.

După-ce Marti seara și disidenții naționali în frunte cu Apponyi cel dublic s'au declarat solidari în acțiunea întreprinsă contra lui Tisza, pe ședința de Miercuri, ziua mare, întreagă opoziția se afla în o tăcere contra lui Tisza și aderenților săi, așteptând numai signalul.

Galeriile gemeau; deputații guvernamentali veniseră în număr complet, ca să spriginească întrucât li-ar fi cu putință, pe patronul lor.

Președintele deschizând ședința la orele 11, notarul dă cetire protocolului ședinței trecute. După unele observări ale opozițiilor se ridică Tisza pentru a-și motiva propunerea sa de Sâmbătă.

— Să auzim opera călăului, — strigă poporalul Buzáth, la ce guvernamentali răspunseră în sgomot asurzitor, dovedind, că sunt gata a intra în foc pentru stăpânul lor, care azi avea să săvârșească, după ziarul „Magyarország“ opera sa herostratică.

Tăceți ienicerilor — să resti acum Kubik Béla, unul dintre intendenții obstrucționisti!

Abea putu începe președintele consiliului vorbirea sa, cu care deși grămădea la frase, dar efect nu a putut escita. A început nobilul conte cu declarațiunea, că dacă Camera adoptă propunerea spre desbatere, atunci guvernul este gata a retrage toate proiectele conform ordinii de casă. A declarat apoi, că va face unele modificări stilare în propunere, după care trecu la motivare. A zis, că aceste dispozițiuni excepționale voeste să le introducă numai pentru interesul, sub durată căruia s'ar putea trece proiectele, ce așteaptă grabnică rezolvire, și cari sunt pentru stat de urgentă necesitate. Din punctul de vedere național politic maghiar este necondiționată de lipsă modificarea regulamentului, ear revisiunea asta de fel nu va restrânge libertatea cuvântului, pentru asta garantează.

— Numai regulamentul este garanță, întrerupelbr. Kaas Ivor.

— Și la banca industrială ar fi primit garanție — lovește Pozsgay.

Desele interlocațiuni și întreruperi ale opoziției agitau și consternau extraordinar pe vorbitori.

Deocamdată nu poate spune cum va fi modificarea regulamentul, asigură însă opoziția, că la elaborarea lui va trebui să ia parte „elementele serioase”, această revisuire prin urmare as avea să o facă camera, respective o comisiune aleasă din toate partidele. Și în alte parlamente au obvenit asemenea cazuri, și prețutindenți s'a purces așa, ridicând barieră obstrucțiunii prin înesprirea dispozițiilor ordinii de casă.

— Pe ațura nu este împărat austriac, observă Váradi Károly.

Voește să mântue libertatea, parlamentarismul, și liberalismul — continuă Tisza între torentele de observări satirice și vehemente ale opoziției. De oare-ce voește ca parlamentul maghiar să se deosebească de alte parlamente, nu va introduce clotura. Pretinde că nimicirea parlamentarismului mic unde nu este lucru mai mal periculos, ca la noi.

— Această nimicire acum o încercă d-ta, strigă Kaas Ivor.

Libertatea extremă a regulamentul — continuă Tisza — a fost cauza, ca guvernul lui Szell (aici a comis nevrind Tisza un lapsus lingvae, ce l'a încurcat nițel) în decurs de 4 ani, cât a stat în fruntea țării a avut o activitate atât de sterilă. Sub durată întregii sale activități ministeriale n'a putut crea nimic de dat Doamne.

— Ce zice la asta Darányi, Wlasics, Lang, Plósz? întrebă triumfător opoziția, văzând stângăcia și imprudența premierului de a arunca semina discordiei și neînțelegerii și între partizanii săi. Iute se corese Tisza, zicând că opoziția de aceea demonștră pe lângă foștii miniștri ca să provoace desbinare de partid, privind placibil la miniștri, carți nu-l învredniceau decât cu o privire rece compătimitoare, ba Wlasics pare a fi și zis nervos ceva.

După asta ear să agață de obstrucție, zicând, că acțiunea opoziției este mal periculoasă, decât absolutismul. Aici se observă deja procesul putrejunii.

— Da, da, al drept, vui opoziția. Declară cu pathos comic, că el va mântui constituțiunea și parlamentarismul. Densul poartă acum luptă națională.

La asta erupse opoziția în hohote amare și ironice.

— Da, politică austriacă.

Tisza însă nu să lasă conturbat, ci continuă zicând, că opoziția duce națiunea în prăpastie. Țara este amenințată de catastrofă.

— Acolo au dus-o oameni d'al de Ocskay și Tisza, replică kossuthistul Eitner Zsigmond.

— Mal mare catastrofă ca propunerea d-tale nu trebuie — strigară mal mulți în cor.

Declară de nou, că dînsul și soții săi caută mântuirea patriei, ear mijocul acesta îl vede în propunerea sa, deci roagă Camera să admită propunerea la ordinea zilei.

Terminând cu cuvintele astea Tisza, guvernamentalii începură a aplauda și aclama, ear Szerb György, Szentkeresthy Béla și Szaceláry György, apoi trupa Gézailor grăbiră cu pași repezi spre Tisza pentru a-i gratula, la ce opozițiunea începu să strige hoch.

După pauză a vorbit Ugron, zicând, că în virtutea regulamentul asupra propunerii lui Tisza nici nu se poate desbate, de oare-ce regulamentul prescrie, că modificări de regulamentul nu se pot propune decât la finea ședinței și și atunci, când nu sunt la ordinea zilei proiecte, prin urmare propunerea lui Tisza nu să poate admite. Ugron dovedește cu paragrafi din regulamentul că de oare-ce proiectul prezentat nu se poate retracta la nici un cas, fiindcă atunci poate obveni casul, că în decursul desfacere vr'unui proiect să vină cine-va cu modificări de regulamentul, de aceea nici propunerea premierului nu se poate pune la ordinea zilei. Afară de asta, continuă Ugron, proiectul pentru modificarea ordinii consiliului al președintelui de casă mal vine și colisiune cu regulamentul și din cauza că modificarea nu să face după articoli, ci câte 17-20 articoli din regulamentul actual sunt cuprinși în propunerea lui Tisza István într-o singură propozițiune

ceea-ce dovedește o procedură legislativă corectă. Propunerea premierului poate fi îngenoasă, dar nu este nici legală nici corectă. Dacă majoritatea voește să asigure ordinea și libertatea desbaterilor, atunci cel puțin să procedă corect. Pentru-că dacă este vorba de forță, la asta se poate recurge, dar autoritate nu va avea, n'a avut și nici nu are, *căci totdeauna să vor găsi bărbați, carți să respingă violența.*

— Respingem! strigă întreaga opoziție.

Datorința deputaților este a apăra drepturile națiunii — continuă Ugron — între aplause sgomotoase de complăcere a opoziției: *Not am luptat pentru drepturile națiunii*, pentru validitatea limbii maghiare în armată care este efluxul natural al legii pozitive, *not de-aceea am trebuit să pășim la luptă* căci guvernul nu pretinde validitatea legilor, ci se închină înaintea Vieni (Aplause). Ministrul-president are părerea greșită, că domnitorul posedă dreptul suveran peste armată. Contra acestei păreri trebuie să luptăm cu ori-ce mijloc. Dacă voește să schimbe regulamentul în modul acesta brutal, violent și ilegal, ne vom opune din răspuner și vom apăra drepturile țării și ordinea de casă.

Cuvintele au fost des întrerupte de aplausele și zgomotul de complăcere al opoziției până la sfârșit.

După Ugron luă cuvântul kossuthistul Rátkay, zicând, că regulamentul s'a adus în urma conțelegerii dintre toate partidele, prin urmare toate au datorința a-l și respecta. Conțele Tisza susține că parlamentul este bolnav, și de aceea este lipsă de propunerea sa. Acest morb este numai efectul, cauza este Viena, asta trebuie să la domnul președinte al consiliului în și vedere, dacă voește să cureze parlamentul maghiar 36 ani a fost destul timp să facă, dar nu s'a făcut nimic. Acum însă voește guvernul să ne lipsească și de cea mal mare garanță a constituțiunii maghiare, voește adică se nimicească regulamentul

Să înțelege că și cuvintele sale au fost onorate cu aclamări și dese aplause.

Mal vorbi și contele Zichy Jenő, care s'a provocat la un cas din anul trecut, când încă a fost prezentată o propunere cu scop de a modifica regulamentul. Atunci camera a decis, ca desbateră să remănă pentru finea sesiunii, când nu mal sunt alte obiecte de pertractat.

Președintele camerei începu să discute și să polemizeze cu Zichy, la ce opoziția erupsă cu putere elementară:

— Dă te jos din scaunul presidial, insinuă te la cuvânt, dacă vrei să vorbești. Președintele în perplexitatea sa n'a avut încătrău, din care scăpă cedând cuvântul lui Pozsgay.

După ce a mal vorbit Pozsgay în chestie personală Lengyel Zoltán polemizând cu Tisza cu privire la regulamentul și după-ce din cauza stângăciei notarului votarea asupra propunerii ministrului Tisza a fost amănată pe ședința de joi, ședința s'a ridicat 1/2, 2 d. a.

Furtună în Reichsrat.

9 Martie.

Deja din dispozițiunea agitată a parlamentului austriac s'a putut deduce cu siguranță, că Reichsratul va presenta tot aspectul vechi cu obstrucțiune, scandale și scene carți de carți mal pistrice. Este drept, că premierul Körber a fost reușit a turna mal anul trecut suflet în parlamentarismul austriac și a deștepta nițel interes în Reichsratul indiferent și inactiv prin asmutarea partidelor multicolore contra opozițiunii impetuoase și pretensive maghiare, dar numai pe timp relativ scurt, cât anume era vorba de a pune stavilă expansiunii politicianilor din Budapesta.

Ședința de Mercuri era un omen rău pentru ședințele următoare, căci mâne-zi s'au pus și Cehii pe obstrucțiune, întrecând în privința asta pe pangermani.

Deschizându-se ședința, prim-ministrul Körber se ridică să răspundă la interpelațiunea ce i-s'a adresat ziua premergătoare relativ la demonstrațiunile din Praga. Dar abia a început

să vorbească, când deputații Kľofač, Choč, Freszel, Dr Baxa, Siley și Mastalka l'au întinpinat cu cuvintele:

— Jos Körber!

— Demisionează!

— Taci! Nu te lăsăm să mal vorbești!

Președintele de geaba trage clopotelul, zgomotul asurzitor nu lasă pe ministru să ajungă la cuvânt. Deputatul Kasper se ceartă cu Cehii, în urma cărui incident zgomotul ajunge la culme, când doctorul Körber este nevoit să-și întrerupă vorbirea, așteptând cu mâinile încrucișate până-ce tumultuanții doar vor obosi în sfârșit. Aceștia însă continuă mal departe cu producțiunea, așa că Körber se hotără să vorbească și în zgomot, apostrofat fiind mereu de obstrucționiștii cehi. Așa a continuat ministrul vorbirea sa până 'n sfârșit, când începură apoi pangermanii cu tãmbălăul așa fel, că făceau de rușine pe Cehi.

Kaftan atunci propune, ca Reichsratul sa pună răspunsul lui Körber pe ședința viitoare la ordinea zilei. Propunerea sa însă este respinsă.

La cuvintele lui Körber, că *guvernul imperial va usa de toate mijloacele pentru a restabili pacea în orașul Praga*, Cehii izbucniră în zgomot, cum numai ei pot produce.

După-ce se mal potoli obstrucția, se ridică deputatul ceh Dr. Dyk făcând propunerea, de a fi transpusă declarațiunea pangermanului Iro, că „cu Cehii numai așa te poți înțelege, dacă tragi cu gârbaciul în ei pentru-că sunt niște poltroni ticdoși”, la comisiunea pentru transgresiuni.

Așa decurgea ședința până la fine, sfârșindu-se cu vorbirea chilometrică a Distanzrednerului Pressl.

Știri locale.

Asentările în Arad acum, după ce Dieta a votat contingentul de recruți, se vor ține după cum urmează:

La 13 Aprilie clasa I a tinerilor: la 14 cei de clasa II, la 15 cei de cl. III, ear la 16 Aprilie cei întârziați.

Telegrame.

Dieta a votat proiectul de recruți. Budapesta, 11 Martie. În ședința de azi a Dietei, după o scurtă discuțiune, proiectul de lege a recrutilor a fost votat. Asentările vor începe la 21 Martie în toată țeara.

Mâne începe discuția asupra proiectului de indemnizare.

Bătăie sângeroasă între studenți. Viena, 12 Martie. Eri nainte de ameați un scandal mare, degenerat în bătăi, s'a petrecut deja a doua oară în aceste zile între studenții germani și cehi. Cei germani au ocupat mal de vreme intrarea și treptele universității așa că pe când au venit Cehii, aceștia numai cu puterea au putut pătrunde. De aci s'a născut bătăia. Germanii au aruncat de pe balustradă pe Cehi, și multora le-au spart capetele. Poliția abea a putut despărți pe studenți. Mensa Academiei a fost închisă, de teamă să nu se facă bătăi și acolo.

Războiul ruso-japonez.

Petersburg, 12 Martie. Guvernatorul Alexeev raportează din Mukden că în noaptea de 10 c. flota japoneză iar a bombardat Port-Arthurul. Flota japoneză este compusă din 14 vase mari de război.

Tokio, 12 Martie. Dela 6 c. până azi Japonezii au bombardat de 3 ori Vladivostocul. O parte a orașului a fost aprinsă de granatele japoneze.

ALIANȚELE NOASTRE FIREȘTI.

Dela un fruntaș al vieții românești primim acest articol, căruia îi dăm loc cu plăcere:

Reduș la un infim rol politic cum suntem în grelele timpuri de acum, ce par'că a veacurilor cuintesențe de fatalități ni le-au descărcat pe cap, ne sbatem a ieși din impas cu o oră mai înainte, resturnând barierele artificiale ce sufoacă respirațiunea vieții noastre naționale.

Inconveniente da, voim să le delăturăm și în locul anormalităților să readucem pulsațiunea naturală și sănătoasă a vieții publice. În aceasta situațiune precară ce străbatem, s'a lansat în acest organ idea: n'ar fi oportunitate a pacta cu alte partide?

Discutarea ori-cărei idei, nu e numai îndreptățită, dar în același timp și utilă, dând prilej la cunoașterea în materie a vederilor generale. Ideea despre pactări, ca idee politică, e bine să fie discutată și ea măcar în mod academic, căci ne aduce avantajul, să cunoaștem pulsul sentimentului nostru public.

Două condee agile, au făcut răsunet temel din chestiune. Ambele se conduc și călăuzesc de aceleași vederi și principii, dictate de natura forței ori forța naturală a împrejurărilor, când conchid, că mântuirea prin noi va veni. Prin noi ca popor în parte și împreună cu celelalte popoare nemaghiare ca soți de suferință, ce au aceleași interese comune de conservare. De partidele maghiare — ca adversarii firești — setoase de a ne desființa naționalicește, nu vreau să știe și audă.

Sunt de acord și adaug, că aceasta ținută ni-o înopune stadiul actual de luptă politică.

E de înțeles, că nici un partid politic maghiar nu ni-ar întinde mâna ca să ne ridice câtră suprafață, ci pentru a ne împinge spre abis, atunci când ele sunt dedate a se și singure pe teren. E fapt știut în genere, că ori-ce partid nou se ridică în viața publică, întâmpină atacul comun al partidelor politice maghiare, la sigur va întâmpina și odiul șovinismului intolerant, cultivat ca dogmă politică de aceste partide.

Constelațiunile politice nu sunt însă perpetue, ci se schimbă după-cum le reclamă resoanele și interesele timpului și împrejurărilor. Partide adversare cari se combat cu înversunare, le vedem pactând și aliindu-se în anumite chestiuni spre cari le avisează și le constringe interesul lor de conservare ori tactică.

Alianțele și pactările se fac însă între partide existente și formate, pe când noi avem încă a ne forma partidul nostru național și e natural că adversarii nu vor da sucurs la formarea lui, ci se vor strădui a-l înăduși în germen.

Așadar de pactare cu un partid politic maghiar nici vorbă nu poate fi atunci, când de-o parte intoleranța și șovinismul lor ne dispută și dreptul la o distinctă viață etnică, ear de alta, când noi nici n'am ajuns a forma în parlament un partid, de care să se țină seamă ca de un factor real.

Alianța noastră naturală ne este indicată de rațiune și forța împrejurărilor. Pe adversar îl cunoaștem și știm că politica lui națională merge pe contul vieții naționale a celorlalte popoare din patrie. Dacă deci aceste vor a trăi ca naționalități cu caracter

curat etnic — național, în mod fatal li-se impune a și-l apăra în comun.

Conștiința vie a naționalităților nemaghiare dovedesc că nici nu vor să abdică de el, ear praxa ne arată că au și capital material și intelectual a se putea afirma ca factor serios în viața publică de stat.

Naționalitățile nemaghiare vor clădi acest factor, numai având și puterea morală și pătrunderea politică de a se alia în mod sincer și bine definit, având de a face cu un adversar șiret și cu o politică bine definită, căruia îi stau la dispoziție toate mijloacele puterii de stat.

Între astfel de condițiuni, lupta pentru naționalități e grea, dar nu fără sorți de izbândă, căci în partea lor e puterea dreptului natural scris pe fiecare frunte de degetul mamei nature.

Aceasta alianță da, nu numai e oportună, dar se impune în mod imperios, și o dorim și nutrim ca pe un ideal, căci e alianța celor de o soarte pe cari suferințele comune îi face tovarăși, amici și frați.

Aceasta alianță o așteptăm dela cei-ce conduc politica acestor neamuri.

În principiu și în mod platonice, noi naționalitățile am pactat și făcut alianță, dar de acum urmează datorința istorică a corifeilor să arate și mediile stabilite pentru punerea ei în practică. La tot cazul viitorul, cred, nu tocmai îndepărtat, va cere socoată despre felul activității celor ce s'au angajat la opera din 1895. Selecțiune într-o formă oare-care va trebui să se facă, căci o vor reclama forțele sănătoase, poate necunoscute încă a poporului, ce în chip latent veghează asupra sorții sale, cari nu se tem nici de odiul timpurilor ticăloase.

T. M.

Episcopul Dr. Demetriu Radu în Beiuș.

P. Sa Dr. Demetriu Radu deja de două săptămâni petrece în Beiuș; în acest scurt timp din nou a dat dovadă, că adevărată inimă părintească are pentru institutele culturale de aici, pentru credincioșii săi și în genere pentru întreg poporul românesc fără deosebire de religie. Unde se prezintă în tot locul cu blândețe, cu părintească dragoste și cu mult interes îndeamnă îndeosebi tinerimea școlară la muncă, la iubire de biserică și neam. Făcând aceasta în gimnasiu, în internatul gr. or. și în toate celelalte institute culturale românești din orașul nostru. În scurt I. P. Sa e „Semper idem.“

Mult eclatant se manifestă palpitarea inimii a I. P. Sale față de poporul român în chestia cu darea în arândă a pășunatului de vară de pe teritoriul domeniului episcopesc. Cine cunoaște acest domeniu o știe, că venitele mai însemnate îi sunt munții și pădurile. O știe și aceea, că în respectul arendării și exploatării pădurilor și a munților multe, foarte multe lamentări s'au auzit și cetit în trecut; s'au auzit până și în dieta țării și s'au cetit în jurnale.

Oamenii nechemați, oamenii nepricepători de cauză au dat toate acestea în vileag. Apoi pe timpul alegerilor de deputat, cei din partidul independent promiteau poporului munții, cu livezile, promiteau pădurile cu vâile numai dacă își vor da votul pentru candidatul lor. Poporul i-au ascultat și deputat kossuthist au ales. Deputatul vine în dietă, și la informațiunile corteșilor interpelează; ministrul cere informațiuni și i-se dovedește, că în toată țara pășunat de vară mai ieftin ca aici nu s'a aflat.

N'a fost necesar, să vină aici socialiștii cu principiile lor de a împărți munții și domeniul episcopesc între popor, că aceste principii înainte de propaganda socialistă le-au răspândit corteșii partidului independent. De socialiști azi în părțile aceste serios vorbă nu poate dar fi; dar vorba este de apucăturile dujmănoase și primejdioase a celor din tabăra indep. aruncate în popor pe

timpul alegerilor de deputat. Le-au propagat corteșii atunci și azi le pare rău de ce au făcut. Aici e primejdia ce bântue acest ținut.

Luând I. P. S. Sa știre de neîndestulirea și tulburarea ce dăinuia în popor, pentru-ca ușurare și înlesnire să-i facă în luarea în arândă a pășunatului de vară din domeniul episcopesc, a luat următoarele dispozițiuni:

1. Ca pășunatul să nu se deie în arândă prin licitația singuraticilor, cari apoi să-l subarendeze cu prețuri esagerate, cum s'a făcut aceasta în trecut;

2. S'a îngrijit ca din comună în comună să se conscrie toate vitele din teritoriul domeniului;

3. Ca însuși comunele să facă ofert pentru luarea în arândă a pășunatului din munți și păduri, cerând astfel pășunatul, care le-ar mai conveni și nu pe timp de un an ca în trecut ci pe trei ani;

4. A dispus, ca esact să se calculeze, câte jugăre de pășunat ar fi în domeniu. Calculul s'a făcut, și s'a constatat, că împărțind numărul vitelor cu cel al jugerelor de pășunat pe o singură vită se ajunge 2—3 jughere de pășunat, și pentru un jugher să se plătească circa 25—30 cr. și atunci pentru fiecare vită s'ar plăti cel mult 75—90 cruceri; până ce în trecut cu darea în subarendă să plătia de o vită 3—5 coroane.

Tot în interesul poporului a dispus I. P. S. Sa, ca pășunatele interzise din imediata apropiere a comunelor într-o distanță oare-care să se lase libere, în tocmă și acele, unde tăierea pădurii s'ar face mai târziu de 5 ani, prin aceasta poporul va fi scăpat de multe șicane la cari în trecut era espus. Mai încolo li se permite țăranilor, ca linia demarcațională între pășunatul oprit și cel liber se îngrădească după plac. Aceste și multe alte dispozițiuni, cari toate nu mi le-am putut nota s'au făcut în favorul și pentru ușorarea țăranilor din jurul Beiușului.

De asemenea în interesul poporului s'a îngrijit I. P. S. Sa, ca în domeniul episcopesc să se prășească vaci și porci de soiu, ca prin aceasta pe încetul să se nobilizeze soiul de vite din acest ținut, care deja e cam degenerat.

Să mai află oare undeva în țară o mai mare ușurare de traiu pentru poporul românesc, ca în comuna Holod, unde din pusta domeniului episcopesc s'a dat în arândă unui individ 500 jughere de pământ arător pentru 6450 coroane și alte 500 jughere s'a dat comunei pentru 2000 coroane și aceasta s'a făcut, din motivul, că satul să poată înainta, să poată prospera.

Auzind fruntașii poporului de dispozițiunile luate, rind pe rind în cete câte de 30—60 inși s'au presintat în I. P. S. Sale; s'au prezentat până acum vre-o 5—600 țăranii însoțiți de preoți și notari lor, cerându-i, ca în viitor să le deie pășunat fără licitație și să nu deie singuraticilor ci comunelor politice.

I. P. S. Sa a primit deputațiunile țăranilor cu multă bunăvoință și părintească dragoste, și cu acest prilej le-a vorbit în așa mod și limbaj de fiecare țăran l'a putut înțelege. Într-alte li-a zis, că nu de mult prezentându-se înaintea tronului, cu îndestulire și cu sufletească mângâiere i-a spus înălțatului împărat și rege, că poporul român e un popor de ordine și e cu multă și adâncă loialitate și supunere față de înalta Dinastie. I-a îndemnat și încurajat la muncă cinstită, convingându-i că numai aceasta le aduce mângâierea și liniștea sufletească, de care mai virtos acum atât de mare lipsă au, pentru a putea parăsi iluziile și utopiile, cu cari oameni nechemați, proroci mincinoși și fără dragoste în inima lor s'au încercat și se încearcă a-i tulbura și a-i amăgi. I-a făcut să priceapă, că el însămnă a respecta legile țării în genere și în deosebi legile referitoare la păduri, cari pe toți de o potrivă îi deobligă. Le-a dat sfaturi și povești pentru folosirea rațională a pășunatului și a pădurilor, față de cari atâtea lamentări au avut în trecut. I-a asigurat despre bunăvoința și interesul ce-l are P. S. Sa față de bunăstarea și prosperarea poporului român din al cărui sân s'a ridicat și dînsul, așa zicând din opincă la vîlădică.

În fuga condeiului am scris aceste domnule Redactor, te rog să le publici, pentru-ca să se știe, că ni-a sosit Prelatul, care pe toți de o potrivă în drag ne are.

Războiul ruso-japonez.

Transportul trupelor rusești peste lacul Baical.

Rusia având în vedere inferioritatea sa la mare, e nevoită să-și facă atât transportul trupelor, cât și al poștei prin linia ferată transsiberiană. Lungimea acestei coloane construcții de fer este dela Moscva până la Karbin (Mandjuria) 7091 verste, sau 5664 kilometri. Partea cea mai slabă și mai periculoasă a liniei ferate, este, care trece peste lacul Baical. Fiind linia, care va înconjura lacul numai în 1905 terminată, Rușii au fost constrânși ca să așeze calea ferată, care de altfel n'are de cât o păreche deșine, pe ghiața lacului. Dar aceasta nu au putut-o face de cât în anul acesta, când iarna e extraordinar de grea în Siberia și lacul a înghețat destul de tare, pentru a putea ține calea ferată. De obicei circulația pe lac o mijlocesc 2 vapoare, cari pot transporta în loc 4 sau 4 și 1/2 de trenuri. Aceste vapoare sunt construite și pentru spargerea gheții așa, că circulația nu e întreruptă nici în timpul de iarnă; aceste au fost făcute în fabrica Armstrong din Anglia. Amândouă sunt lungi de 60 și late de 18 metri. Transportul unui singur tren la în considerare în timp de 5 ore. În anul present lacul a înghețat de tot și guvernul rusesc, voind să scurteze transportul, a construit pe ghiața lacului dela stațiunea Baical până la Myssovaia o linie ferată separată. Cu această măsură însă nu atât transportul de trupe devine mai repede, cât cel de proviziuni și muniții. Trenul pe ghiață (atât peste lac cât și pe riu) nu este lucru nou, căci așa-ceva s'a mai pomenit cu ani înainte în America și Rusia. Credința, că șinele se pot așeza numai de cât pe ghiață, e foarte greșită. Că la construirea liniilor ferate pe uscat și e mai sigur, astfel și aici trebuie făcut mai întâi umplutură și traverse atât pentru a fi mai sigur în țăriia liniei, cât și în contra schimbărilor incalculabile ale gheții. Fundamentul acesta se pregătește din zăpadă băntă, care apoi vine versată cu apă și astfel reprezintă după înghețarea apoi un teren destul de tare, și resistant chiar față de zgururile puternice ale trenurilor grele de poartă. Lungimea căii ferate așezate pe ghiața lacului Baical e: 38 verste = 40 kilometri.

Direcțiunea căilor ferate rusești după mai multe experimente cu sfârșit trist — știu, că nu de mult rupându-se ghiața s'au pierdut mai multe sute de soldați ruși — a fost hotărât ca trenurile să nu fie mișcate prin locomotive, ci trase de căl. Partea covârșitoare a soldaților e transportată cu sănii: comandamentul militar îi stă la dispoziție cam 2000 sâni de felul acesta. Afară de aceasta o mare parte a trupelor rusești merge pe jos d'asupra gheții peste întreg lacul. Scopul liniei ferate pe ghiață dela lacul Baical este mai ales transportul de proviziuni și munițiile de război și concentrarea vagoanelor de tren din Siberia spre căile ferate transbaicalnice și mandșuriene.

Luând în considerare clima cea aspră, se domnește în părțile baicalice ale Siberiei, putem zice cu drept cuvânt, că toată întreprinderea aceasta a guvernului rusesc pe timp de o eamnă așa de grea, este foarte îndrăzneată și periculoasă. Pe lac pustiesc într-una orcană teribile, cari vara când lacul este liber, adeseori sfărâma de mal cele mai

bune vapoare, ear earna împedecă cu sептeмeнile circulația și amenință cu moarte sigură pe călătorii, cari voiesc să treacă lacul. E și o altă împrejurare periculoasă: suprafața nestatornică a apei. Transportul de trupe decurge de altfel până acum destul de bine.

Guvernul rusesc s'a îngrijit la timp și de îmbrăcăminte caldă a soldaților, cari sunt bine scutiți în contra gerului având mantale groase de blană, căciuli, cizme și mănuși caldă. Și nu în zadar; căci dela începutul ernoii temperatura nu-a fost mai înaltă de cât 30 Celsius sub punctul de îngheț. În mijlocul lacului s'a ridicat o baracă, unde soldații se pot încălzi și primesc mâncări calde. Aceste mâncări se comandă telegrafic dela stațiunea Inskentievskaja. Pe o sanie sosesc de obicei 4—5 oameni. La stația Baical trupele ajung seara; dorm peste noapte acolo, ear dimineața pleacă mai departe. La amiază prânzesc în baraca din mijlocul lacului, de unde apoi odihnindu-se câteva ore pleacă spre Myssovaia, unde cinează și dorm. Dimineața se urcă apoi trupele pe transsiberian și sosesc în cele din urmă la Karbin.

Transportul va fi numai atunci mai greu, când se va începe primăvara și furtunile din Martie—April vor îngreuna blocurile mari de ghiață într'un loc, pe unde apoi cu greu va răși și cel mai puternic vapor spargător de ghiață.

Din comitate.

Congregația de instalare a noului fișpan dela Brașov. Mercuri la orele 10 a. m. s'a deschis adunarea generală extra-ordinară a reprezentanței comitatului Brașov, convocată anume pentru instalarea a nou numitului fișpan, dl Dr. George Székely. Noul fișpan a sosit la adunare, însoțit de numeroase notabilități ale orașului, comitatului și de delegații comitatelor secuești, între cari am observat pe fostul fișpan în Tergul-Murșului și fișpanul de la St. Georgi (Treiscaune). La propunerea d-lui vicișpan Dr. Jeckel, o deputațiune a invitat pe dl Dr. George Székely la ședință. Sesiud în sală, unde a fost primit cu viue urări, s'a dat citire imediat decretului de numire din partea Naj. Sale și noul fișpan a depus jurământul. După aceea dl fișpan și-a ținut discursul program. Dl vicișpan a salutat apoi pe noul fișpan arătând chemarea frumoasă ce o va avea în comitatul acesta, locuit de trei naționalități.

După aceasta l'a salutat din partea Maghiarilor preotul luteran Moór Gyula, din partea Românilor adv. Ioan Lengeru. A urmat apoi decorarea cu crucea de aur pentru merite a unui Ciangău dtn Săcele, ear noul fișpan usând de dreptul său a conferit titlul de onoare cător-va funcționari comitatensi, între cari și dlui Dr. Eugen Meșianu titlul de procuror superior comitatens (főügyész).

DIN ROMÂNIA.

A. S. R. Principele Ferdinand la Craiova. A. S. R. Principele Ferdinand a descins Marti la orele 8 dimineața din vagonul care staționa în gară, în uralele mulțimii. O companie din batalionul 1 de vânători, comandată de cap. Urdăreanu, a dat onorurile militare.

A. S. R. a fost întâmpinat pe peron de către generali Popescu, Gigirtu și Cica, de ofițerii superiori din garnizoană, de prefectul județului și ai poliției, de primarul orașului, magistrați, funcționari superiori administrativi, precum și de un numeros public. Muzica a intonat imnul regal.

A. S. R. Principele Ferdinand s'a întreținut cu persoanele prezente, după care d. general Popescu, comandantul corpului I de armată, prezintându-i raportul, A. S. R. a trecut în revistă trupa.

După aceasta, Principele moștenitor, împreună cu adjutantul său d. maior Greceanu, au luat loc în trăsură dlui Mihail Popp, ducându-se direct la cazarma reg. 5 roșiori.

Pe tot parcursul, trăsură A. S. R. a fost escortată de un escadron de călărași.

La cazarmă A. S. R. a procedat la inspecție. A asistat la călărie, la o repriză de ofițeri, comandată de d. maior Arion și apoi la călăriea trupelor A. S. a interogiat pe mai mulți ofițeri.

La orele 12 Principele Ferdinand a luat dejunul la Cercul militar. Erau 26 de tacâmuri și au luat parte generalii Popescu, Gigirtu și Cica, precum și șefii de corpuri din garnizoană. Muzica militară a cântat în tot timpul mesei.

După amiază, A. S. R. Principele Ferdinand a continuat inspecția reg. de roșiori și apoi a inspectat cazarma și caii și a procedat la interogarea ofițerilor.

La orele 6 seara a vizitat expoziția de obiecte antice.

A fost întâmpinat de d-nele Vrabiescu, Romanescu și Boboc, cari i-au oferit flori.

După terminarea vizitei, A. S. R. s'a dus la gară, unde s'a repauzat în vagonul princiar. până la orele 8 seara, când s'a întors în oraș spre a prânzi la Cercul militar.

După masă s'a dus să doarmă în vagon până dimineața, când a plecat cu acceleratul spre București.

Arestare. Poliția de siguranță din Iași a arestat pe doctorul rus N. Alexandroff asupra căruia planează bănuiele unor spionași.

Arestarea s'a făcut în următoarele împrejurări: d-rul Alexandroff, sosit alaltăieri din capitală voia să părăsească, la orele 12, țara prin punctul Ungheni.

Poliția din Ungheni fiind avisată de către poliția de siguranță a capitalei, care era deja în urmărire a lui Alexandroff, refuză acestuia trecerea în Rusia și fu întors la orele 5 în localitate împreună cu dl Eraclide, comisarul gării Ungheni.

Peste noapte Alexandroff fu supravegheat la otelul Europa și eri la orele 12 arestat.

Se zice că s'a găsit asupra sa o sumă de documente importante.

„Societatea Geografică“, sub Augusta președinție a M. S. Regelui și a A. S. R. principelui Ferdinand, va ține adunare generală obligatoare, la 12, 13 și 14 Martie, la orele 8 jum. seara, în sala de ședințe a Senatului.

Ședințele vor fi prezidate de M. Sa Regele programa lucrărilor e următoarea:

Sâmbătă, 28 c., 1. Raportul anual al d-lui secretar general G. I. Lahovari; 2. dl B. G. Assan: „O jumătate de secol dela introducerea mașinei cu vapor în industria română de către G. Assan“; 3 d. dr. I. Cantacuzino: „Ciurma, epidemiologie și profilaxie internațională“.

Duminecă, 26 cor., 1. d. C. R. Mircea: Geografia economică a văii „Prahova“; 2. d. Al. C. Sturdza: „Țara românească nu aparține peninsulei Balcanice propriu zise, nici ca pământ, nici ca neam, nici ca Stat“; 3. d. dr. Obreja: „Contribuțiunile la geografia medicală a României“.

Luni, 1 Martie cor., 1. d. G. Munteanu Murgoci: „Geografia fizică a Dobrogei de Nord“; 2. d. căpitan M. D. Ionescu: „Colonizarea Dobrogei“; 3. d. C. A. Orăscu: „Apele de izvoare din thalwegul muntos al Ialomiței în vederea viitoarelor alimentări a Capitalei“.

După terminarea conferințelor va fi ședință intimă a membrilor societății pentru votarea bugetelor pe 1904, aprobarea socotelilor pe 1903 și reînnoirea comitetului.

Tariful vamal. Zilele acestea a fost prezentat Camerei române de către ministrul de finanțe Costinescu noul tarif vamal, pe lângă o expunere de motive foarte amănunțită. Acest proiect de tarif vamal se desbete acum în sinul comisiei anume alese pentru studiarea lui. Comisiunea tarifului vamal s'a constituit în modul următor: Tache Protopopescu președinte, Em. Culoglu și Ioan Poenariu Bordea vice-președinți; G. G. Assan și G. Diamandi secretari; raportor a fost ales Const. I. C. Brăteanu. Din expunere de motive a proiectului se vede că ideea de care s'a condus guvernul la alestuirea tarifului, este ocrotirea întregel producțiuni a țării; astfel i-s'a dat proiectului un caracter pronunțat protecționist.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 12 Martie 1904.

— **Sacul și petecul.** În urma știrii date de noi că Românii, Sârbii și Slovaci vor lupta în viitor în deplină înțelegere, o fițică sârbească din Neoplanta („Controla” sârbilor) s'a crezut dator să scrie — contra... Argumentează anume, ori mai bine: vrea să-l sperie pe Sârbii spunând că o acțiune comună a naționalităților ar îndărzi guvernul și societatea maghiară contra noastră... „atunci *vat celut învins!*” Adică naționalităților. Sfătuiește apoi pe Sârbii să nu meargă cu Românii și din cauză că noi suntem d'opotrivă de primejdioși atât pentru Sârbii cât și pentru Maghiarii, de oare-ce românism pe unde numai străbatem.

„Narodnost” conchide că Sârbii să se închine — situației. Adică să-și pun capu pe tîpsie...

Că numitul ziar scrie astfel nu e de mirat: el'este doar salariatul guvernului unguresc și redactorul său e faimosul coadă de topor care venise la congresul naționalităților să provoace scandal (unde nu i-s'a permis însă intrarea, cu toată soliditatea polițaiului Chudy, ajuns d'atunci în temniță)... Dar ca ziar serioase cum e „Budapesti Hir-lap” să facă și capital, reproducând ce scrie numita fițică, eată ce ne miră. Val ș'amar dacă astfel de fițică a ajuns să apere... „ideia”.

— **Loubet la Roma.** Ziarul Temps din Paris comunică deja și programul festivităților din incidentul călătoriei președintelui Loubet la Roma. Președintele va sosi la Roma în 24 Aprilie. Măne-zi va fi reprezentațiune de gală în teatrul național, ear a treia zi va fi mare recepțiune la ambasada franceză. Regele Victor Emanuel va face contra visita la ambasada franceză în 27 Aprilie. Dela Roma va merge președintele la Neapole unde ar fi mare revista militară pe mare în onoarea sa.

Ziarul nu amintește, dacă Loubet va face o vizită și la papa, așa cum cere politica Vaticanului. La tot cazul sintul părinte poate fi lipsit de deosebita onoare ce i-ar face acest democrat francmason.

— **Un nou bursier al soc. p. fond de teatru român.** Comitetul societății pentru fond de teatru român a decis în ședința sa din 7 l. c. n. ținută la Brașov sub presiul d-lui Iosif Vulcan, acordarea unui ajutor de 400 cor. d-lui George Stoica, absolvent al școlii comer. sup. din Brașov, pentru a se putea înscrie la conservatorul din București (secția declamatorie) pe lunile Martie — Iulie v. a. c. Pe lângă dl Zaharie Bărsan, care petrece actualmente în Berlin, spre a se perfecționa arta dramatică, avem acum în persoana d-lui Stoica pe al doilea bursier al societății, căruia îi dorim mult succes în frumoasa sa chemare.

B.

— **Ear demonstrațiuni în Praga.** Cum se telegrafează din Praga, acolo demonstrațiunile Cehilor contra Germanilor Joi seara s'au repetit în proporțiuni mai mari. Cătră seară ca la 5000 demonstrații s'au adunat pe Graben, luând parte la convoi și vr'o 100 de fete cehe, împodobite cu panglice tricolore naționale. Aceste au batjocorit pe studenții germani mai mult. În scurt timp demonstrațiunea luă un așa caracter amenințător, că prăvăliile au trebuit închise. În fine demonstrații au fost împrăștiati de poliție.

— **Mare demonstrațiune în Viena.** Joi a fost mare demonstrațiune la universitatea din Viena. Anume studenții cehi au cântat cântecul național „Hei slovan”, la ce universitarii germani au intonat „Wacht am Rhein”. Intr'aceea provocându-se mereu unii pe alții în modul acesta, cearta a degenerat în bătaie, al cărei rezultat pentru Cehi fu defavorabil, fiind dați afară de studenții pangermani. În urma asta rectorul porunci închiderea porților universității.

— **Ear Dreyfus.** De câte-va zile presa europeană are mereu între noutățile zilei earăși afacerea trădătorului Dreyfus, fost căpitan în armata franceză. Acest jidan păcătos neconținut ceareă a dovedi inocența(!) sa, având intențiunea ascunsă a compromite și mai mult justiția franceză. Condamnat la 1894 pentru tradarea planurilor de războiu de către tribunalul militar la închisoare pe viață, alianța israelită, năpărcă această pururea veghetoare, și mamă ocrotitoare a judaismului risipit drept pedeapsă cerească pentru fără-

delegile de zeci de secolii, aceasta calamitate cu ajutorul cător-va Francezi fără conștiință și ră-tăciți, preținși umanitari, iubitori de oameni, cu dreptate în suflet, au cerut după multă agitațiune la 1899 revisiunea procesului osânditului internat pe insula dracilor. Justiția franceză este parțială, condamnatul suferă nevinovat, armata l-a persecutat numai pentru-că este semit, decât să suferă un nevinovat, mai bine fie compromisă o țară, piară atunci mai bine aceea țară, decât acest om „nevinovat” etc. erau argumentele lor, cu cari agitau contra țerei, generoase, cari îi nutrește și tolerează astfel de „fi” la sinul ei, o batjocureau, calumniau mereu. Au și isbitut grație spriginului unor indivizi a dobândi revisiunea procesului, în urma căruia căpitanul jidan fu osândit la 10 ani temniță și la pierderea rangului de cătră tribuna-l militar din Rouen. Președintele însă l-a grațiat, și astfel a ajuns bietul „nevinovat” să fie liber. Dar nu mulțumește lui Jehova că a redobândit libertatea, ci mereu să svircolește, voină cu ori-ce preț să facă lumea să creadă că este nevinovat. Revisiunea îl rânduie de curtea de ca-sațiune va avea să dovedească acum și asta: și cum toată puterea să allă azi în mâinile unor francmasoni indeofili, nu este eschisă posibilita-tea, că justiția franceză o va face asta fie măcar și din complesanță față de nevinovatul ex-căpitan, — în lipsă de dovezi evidente.

— **Incident în Camera ungurească.** În șe-dința de Joi a Camerei maghiare, când în mij-locul agitațiunii generale dreapta „hamelucilor” și stânga obstructorilor solidari și resignați stăteau față în față gata de luptă nimicioare fraternă, fie-care pentru afirmarea dreptului său, se ames-tecă în discuție — manifestându-și simpatia sa pentru opoziția înălăcărâtă de un ideal mareț — și un domn de pe galerie cu numele Sipos Károly, locuitor în Cluj. Chiar perora cu pathos destructorul Tisza, acompaniat des de acordurile anharmonice ale indignațiunii sublime a adversa-rilor săi inexorabili, când entusiastul nostru ce-tățean și nou debatter strigă cu o voce plină de Stentor părinților patriei, a căror frunte grija deja de aproape 1½ arată brazde adânci:

„Trăiască independența!

Trăiască comanda maghiară!

Incete guvernul cu violența! căci alt-cum judecă și simțește poporul”.

Vice-președintele în urma scandalizării o-norabilei drepte numai de cât griji ca acest nou obstructor fără mandat să fie citat la dînsul. Luat la interogator că ce motiv l'a făcut să conturbe pacea în parlament, civele clujan a răspuns, că n'a știut că publicul n'are drept să-și manifeste displăcerea ori complăcerea, pentru-că acum este pentru prima dată în parlament. Supoartă însă urmările faptei sale și se supune la ori-ce pe-deapsă.

În urmă a fost dus la poliție unde s'a luat protocol cu însulețitul privatier, spre a se porni cercetare contra lui pentru transgresiune.

— **Vaticanul și Italia.** Cum se vede, nici situațiunea financiară a Vaticanului nu este din-tre cele mai splendide. Dovadă în privința asta ne dă o conferență a cardinalilor, convocată de papa Piu, în care sântul părinte a sulevat chestia, dacă ar fi corect și prudent a primi renta anuală de 3.000.000 lire asigurată papei de către guver-nul italian și așa numita lege garanțială dela 1870. Cu alte cuvinte pontificele a dorit și o oare care apropiere între Vatican și Quirinal. Dar idea asta de reconciliațiune a naufragiat în urma opi-niunii negative a minorității cardinalilor.

Dacă consistorul decidea primirea rentei, atunci pontificele putea ridica renta și pe cel 4 ani trecuți. Sumele celelalte neridicate dela 1870 în sensul legii după expirarea alor 5—6 ani trec earăși în posesiunea guvernului...

— **Japonezii ortodoxi.** Sub scutul toleren-ței religioase a Japonezilor și cu sprijinul regi-mului rusesc, călugări rusești au reușit secolul trecut a face propagandă întinsă ortodoxiei prin-tre Japonezii. Dela 1870 stă în fruntea bisericei ortodoxe japoneze bătrânul episcop Nicolae, născut în Smolensk. Terminându-și studiul teologie în Petersburg, la anul 1860 a mers în Japonia, unde la 1870 Țarul l-a numit episcop, lăsându-l și mai de parte în fruntea bisericei creștino-ortodoxe ja-poneze. De present numărul totut al japonezilor ortodoxi este asta 30.000 suflete. Acestea va fi puși acum din partea consăngenilor lor la grea încercare. Cu toată toleranța acestora, în Tokio este și un seminar, unde să cresc preoți japonezi.

— **Sămânțe bune.** Cine își iube grădina și vrea să se bucure de cele frumoase flori și legume, să-și cumpere mințe de la furnisorul curței regale *Edm. Mouthner* în Budapesta. Str. Rottenbiller 33, care trimite gratuit la dorința ori catalogul ilustrat pe 226 de pagini, și indică prețurile. Acesta conține pe lângă mințele cele mai excelente, o mulțime flori și legume interesante și surprinzătoare cu stil perfect maghiar și român se priște numai decât în cancelaria avocatului.

— **Durere de stomac.** *Sgârșitură de stomac, catur greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția de nică a intestinului gros, la lipsa de sc purgativ fără dureri, este thea întărită de stomac „Centauria” a farmacistului Kossuth.*

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare 2 cor. —

În contra tusei, caturului (troahnă) gușlei, flegmei și iritațiunigătului este un efect eminent, pastilele de pept *„nega.”* Prețul 1 cor. Se pot căpeta în macia la *„Maria Fricioară”* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros Béni Nr.

Atragem binevoitoarea atențiune a on. lic asupra anunțului lui Reiner S. Sándor de pagina ultimă.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

În comuna Buteni (Butyin com. Ar se vinde din mână liberă 1 intravilan casă și supra edificate în stare foarte b și în loc foarte acomodat; în privința tului a se adresa reflectanții la propriet ved. Giulia Draga, născ. Suciu

în

Buteni

Czettel Fülöp
lemnării pentru edificii, parchet
și
magasinul de fabric
pentru
revisite de măsur
ARAD, Strada Hunyady Nr. 2.
recomandă materialul în bransa acea calitatea cea mai bună și pe lângă pre de concurență.

Cu distinsă stimă:

Wallisch Károly

118 8—15

cond. firmei Czettel Fülöp.

Cumpăr

pentru prețul cel mai mare posibil aine de iarnă și vară de bărbăți folosite, m hentru dormitoare, refectorii și altfel de m La cerere vin și la case.

Menczer Márton,

ARAD, Petöfi-utca Nr. 7.

151 5—

Frumsețea e bogăție! Cine voeste scă pomada de față a lui *B. Kuchler*; aceea o folosire de scurt timp, curăță pelea de o necurătenie, ca rapuri, alune ș. a. depărtă petele și roșeața pelei, și donează un col proaspăt și prospiciare tină, până în etatea mai înaltă. — Prețul unui tigel mare 1 cor. vonul 1 cor. Pudra, folosită în cercurile dam celor mai nalte, în diferită coloare 2 cor. procurat dela *B. Kuchler*, farmacia „Salva (Apoteca mare) în Versec, (Vérset) Temes m 180 6

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Ștrianu

Este pretutindeni cunoscut că în marele magazin de ocaziune al lui

REINER S. SÁNDOR

ARAD, Piața Libertății Nr. 15 (Sabadság-tér) de lângă cafeneaua Fiume
au sosit 15,000 m. mătăasă de deosebită calitate care de care mai frumoasă

și anume:

Mătăasă Ponge, metrul 69 cruceri.

Mătase Tafft colorată pentru biuze, metrul 87 cruceri.

161 1—15

Mătase Douchesse, metrul 85 cruceri.

Mătăasă moire, louzine, ajour în deosebite chipuri executate.

5000 părechii mănuși de Praga p. Dame

Cumpărarea nu este obligată, privirea e gratuită, așa că orî cine se poate convinge cu această ocaziune despre frumseța miraculoasă și ieftinătea mărfurilor.

S'a deschis cel mai mare magazin de ghete în Arad.

Increderea On. public în fabricatele noastre se întărește din ce în ce mai mult în urma principiului
că la toate fabricatele noastre se poate vedea lămurit prețul stabilit și foarte mic.

30 de magazine

Ghete p. bărbați, tari p. folosire de toate zilele fl. 2.25

Ghete pentru bărbați, foarte durabile . fl. 2.50

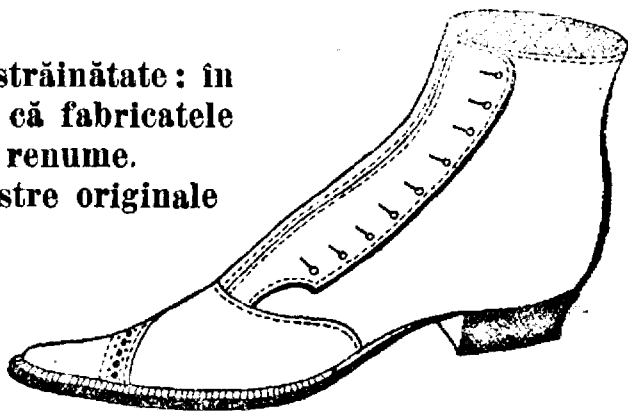
Ghete p. femei negre și colorate, f. ieftine fl. 2.25

Ghete p. femei cu bumbi negre și colorate . fl. 2.75

în orașe mai mari, 60 de magazine în străinătate: în Austria, Germania, Serbia etc. dovedesc, că fabricatele noastre preste tot se bucură de bun renume.

În tot locul vindem numai fabricatele noastre originale maghiare proprii.

165 1—10

Fabrica de ghete „TURUL“ ca soc. pe acțiuni în Timișoara.

Filială: ARAD, PALATUL MINORITILOR.

Atelier de edificii și reparaturi de mașinării.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public din localitate și jur, că am deschis în

ARAD, strada Szent István Nr. 9,

un atelier de

zidiri și reparaturi

technice și de mașinării.

Primesc orî-ce lucrare în bransa aceasta, lucrări nouă și reparaturi ș. a., arangiamet de apaducte, delăturarea înfundărilor de closet, pe lângă prețuri ieftine și pe lângă garanță.

Rugând spriginul On. public sunt

cu deosebită stimă:

KISSERNÓ,

lăcătar de zidiri și lucrări tehnice.

110 7—15

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparaturi de obiecte de aur, argint și giuvaericeale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am primit prăvălia pentru reparaturi de obiecte de aur, argint și de giuvaericeale, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán.**

Fac tot felul de reparaturi pe lângă prețuri ieftine. Cumpăr tot felul de aur călcat și lucruri de argint pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân cu deosebită stimă

153 1—25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.

INVITARE

la

a III-a adunare generală ordinară

a «Insoțirii economice de păstrare și anticipațiunii GAVOSDIANA», care se va ține în Gavosdia la 27 Martie 1904 st. n., la 2 ore p. m., în localitatea însoțirii.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghere cu prezentarea bilanțului pe anul 1903.
2. Decidere asupra profitului curat.
3. Stabilirea reescomptului pro 1904.
4. Regularea salariilor.
5. Alegerea a 3 membrii ordinari și 3 suplenți în direcțiune.
6. Alegerea a 2 membrii ordinari și 2 suplenți în comitetul de supraveghere.
7. Eventuale propuneri.
8. Esmiterea a 3 membrii pentru verificarea protocolului adunării generale.

Direcțiunea.

ACTIVA.		Contul Bilanțului.	PASIVA.	
Cassa în număr	. . .	798'43	Depuneri fundamentale	, 11.475'77
Cambii escomptate	. .	16.641'36	Depuneri spre fructificare	3.586'17
Cambii cu acop. ipot.	. .	467'—	Cambii reescomptate	. . 1.552'83
Inveniar	. . . 681'04		Fond de rezervă	. . . 1.199'04
după descr. 10%	68'10	612'93	Fond de edificare	, . . 300'—
Chirie anticipată până la			Interese anticipate	. . . 143'71
1 Aprilie 1906	. . .	236'—	Contribuție pentru depuneri	10'71
Acții de bancă	. . . .	157'54	Profit curat	. . . . 737'86
Interese de resc. anticipate		14'35		
Interese restante	. . .	178'47		
		<u>19.006'09</u>		<u>19.006'09</u>

Numărul membrilor 297, — numărul quotelor 370.

DEBIT.	Contul Profit și Perdere.	CREDIT.	
Interese după depuneri	178'41	Profit transpus din 1902	18'95
Interese de reescompt	79'38	Libelele	9'—
Dare și competențe	101'02	Diverse venite	45'65
Chirie	129'40	Interese	1246'52
Salariu contabilului	120'—	Avansuri la realități	167'—
Descriere din inv. de 10 ⁰ / ₀	68'10		
Spese de cancelarie	51'10		
Diverse spese	21'85		
Profit curat	737'86		
	1487'12		1487'12

Gavosdia, la 31 Decembrie 1903.

Al. Mureșan m. p., Willimir Szimeon m. p., Nicolae Groza jun. m. p.,
dir. esec. casar. contabil.

DIRECȚIUNEA:

Moise Blidariu m. p. Moise Breban m. p. Iohan Rasilier m. p.
Leonard Beé m. p. George Coseriu m. p.
Iuliu Ioanovieiu m. p. Ioan Secoșan m. p.

Confruntându-se cu registrele principale și auxiliare s'au aflat esacte.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Nicolae Groza sen. m. p., Dr. Schütze József m. p., Franz Juracsek m. p.,
președinte.

CORNEL TĂMĂȘDAN

neguțator de condimente, delicatose și ape minerale
în ARAD

Calea Arhiducelui Iosif Numărul 12.

Recomandă depositul său bogat arangeat, unde se poate
căpăta: marfă colonială, delicatose, cea mai fină teă din
străinătate, rum, procurate din sursele cele mai renumite, tot
felul de ape minerale, vinuri din patrie și străinătate, șampanie
franceză și ungară, cognacuri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

— Sămânțe de sămănat de ale lui Mauthner. —

Pachetare gratuită. La cumpărare cu bani gata 20% rabat.

■ N-rul Telefonului 419. ■

158 2—20

ARAD, Tipografia Aurel Popovici-Barcian.

Cel mai eficient izvor de cumpărare
în una din cele mai mari prăvălii
de

Oroloage și giuvaricale
din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite
se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaeriu

Arad, strada Templu a.

(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " " "

" argint, bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

" oțel și nikel " 2 " " "

Wecker " 1'50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 129— aceleași prețuri.

Primește și schimb obiecte de lux,
cumpără pe lângă prețul cel mai înalt
posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-rul 438. —

Industria de lumină de ceară**St. Antonius****I. NEUHOLD & Comp.**

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa,
colț cu statua sf. Maria.

148 4—80

**Fabrică de lumină de
ceară artificială.**

Distinsă cu premiul statului și cu
lauda personală a M. S. Regelui.

■ Fără fum și fără scurgere. ■

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbenă de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea
On. Public și a On. preoților cu cele
mai bune lumini de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 88—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctal.